

POLSKA

NIEMCY

EUROPA

Jubileusz profesora Lecha Janickiego

*

Nacjonalizm i „zrastanie się” Europy

*

Narody w Europie Środkowej
i Wschodniej

Językowy podział Europy

Nacjonalizmy wschodnioeuropejskie

Migracje w Europie

Aspiracje nowej Rosji

Polityka zagraniczna Polski

Francuska „dyplomacja kulturalna”

USA i RFN wobec przemian w ZSRR

Świadomość ekologiczna młodzieży

Współpraca transgraniczna Polski

1995

Przeład Zachodni, nr 1, 1995
PL ISSN 0033-2437

(274)

*Czasopismo
Instytutu
Zachodniego
w Poznaniu*

**PRZEGLĄD
ZACHODNI**

tt Za odni

PRZEGLĄD ZACHODNI

KWARTALNIK

SPIS TREŚCI

<i>Jan Barcz</i> , Siedemdziesiąta rocznica urodzin prof. dra hab. Lecha Janickiego	1
<i>Stanisław Lisiecki</i> , Bibliografia prac prof. dra hab. Lecha Janickiego	5

*

Nacjonalizm i „zrastanie się” Europy (Dyskusja polityków polskich i niemieckich: T. Mazowieckiego, M. F. Rakowskiego, H. Schmidta i F. Schorlemmera)	19

*

<i>Hans-Heinrich Nolte</i> , „Spóźnione” narody w Europie Środkowej i Wschodniej	35
<i>Jerzy Krasuski</i> , Językowe podłoże podziału Europy	53
<i>György Dalos</i> , Nacjonalizmy wschodnioeuropejskie	69
<i>Andrzej Sakson</i> , Nowa fala migracji w Europie	75
<i>Tadeusz S. Wróblewski</i> , Hegemonistyczne aspiracje nowej Rosji (Niemieckie interpretacje polityki rosyjskiej)	87
<i>Piotr Nowina-Konopka</i> , Cele polskiej polityki zagranicznej	107

MATERIAŁY

<i>Andrzej M. Brzeziński</i> , Z historii francuskiej „dyplomacji kulturalnej” w Polsce w okresie międzywojennym	117
<i>Andrzej Młynarski</i> , USA i RFN wobec przemian w ZSRR	132

PRZEGLĄDY I KOMENTARZE

<i>Teresa Soldra-Gwizdz</i> , Świadomość ekologiczna młodzieży w regionie Śląska Opolskiego. Rozważania na podstawie wyników badań empirycznych	143
<i>Marian Szczepaniak</i> , Współpraca transgraniczna Polski z Czechami i Słowacją	154

POLEMIKI I DYSKUSJE

<i>Witold Mańczak</i> , Uwagi do artykułu Jerzego Krasuskiego „Językowe podłoże podziału Europy”	161

OCENY I OMÓWIENIA

O skrupulatniejsze spojrzenie na terytorium i granice Polski po odzyskaniu przez nią niepodległości. Uwagi w związku z książką „Problem granic i obszaru odrodzonego państwa polskiego 1918-1990” (omów. <i>J. Muszyński</i>)	165
Dieter Bingen, Janusz Józef Węc, Die Deutschlandpolitik Polens 1945-1991. Vom Status-quo-Orientierung bis zum Paradigmenwechsel (omów. <i>B. Koszeł</i>)	177
Józef Łaptos, Europa jedna czy dwie? Projekty i koncepcje integracji europejskiej w latach 1944-1950 (omów. <i>S. Sierpowski</i>)	179
Anna Zielińska-Głębocka, Andrzej Stępnia, Krystyna Gawlikowska-Hueckel (eds.), Transformation and Integration in Europe. Adjustment of Poland Economy	

Z dziejów przemian w Europie Środkowo-Południowo-Wschodniej po drugiej wojnie światowej (omów. <i>P. Kraszewski</i>)	185
Andrzej Nowak, Między carem a rewolucją. Studium politycznej wyobraźni i postaw Wielkiej Emigracji wobec Rosji 1831-1849 (omów. <i>G. Kucharczyk</i>)	189
Mniejszości narodowe i wyznaniowe w Toruniu w XIX i XX wieku (omów. <i>P. Mickiewicz</i>)	190
Opowieść o cynowym raju i kilka innych historii z XX wieku (eseje i szkice) (omów. <i>P. Kraszewski</i>)	192
Deutsch-polnische Ansichten zur Literatur und Kultur (omów. <i>T. S. Wróblewski</i>)	196
Norbert Honsza, Prowokacje literackie. Literatur als Provokation (omów. <i>S. Piontek</i>)	198
Aleksander Kozłowski, Krzysztof A. Kuczyński, Polskie fale Dunaju. Polsko-austriackie powinowactwo kulturalne (omów. <i>E. K. Nowak</i>)	199
Paul Johnson, Intelktualiści (omów. <i>M. Tomczak</i>)	202

Noty

Marek Ziółkowski, Barbara Pawłowska, Rafał Drozdowski, Jednostka wobec władzy (omów. <i>A. Sakson</i>)	204
Rudolf Geiger, EG-Vertrag. Kommentar zu dem Vertrag zur Gründung der Europäischen Gemeinschaft (omów. <i>A. Graś</i>)	205
Peter M. Huber, Maastricht – ein Staatsstreich? (omów. <i>A. Graś</i>)	206

Z KRONIKI NAUKOWEJ

<i>Włodzimierz Spaleniak</i> , Sympozjum polsko-austriackie „Polonia i przyjaciele Polski w Austrii”	209
<i>Urszula Bonter</i> , Badania oświeceniowe we Wrocławiu. Międzynarodowe sympozjum „Oświecenie na Śląsku w aspekcie interkulturalnym”	211
<i>Joanna Dankowska</i> , Ksenofobia a muzea (125-lecie Muzeum Etnograficznego w Lipsku)	213
<i>Regina Piątkowska</i> , Od Grabskiego do Balcerowicza. Systemy pieniężne w gospodarce polskiej	214

RADA REDAKCYJNA

Jan Barcz, Lech Janicki, Jerzy Kozeński, Andrzej Kwilecki, Gerard Labuda, Czesław Łuczak, Henryk Olszewski, Hubert Orłowski, Tomasz Schramm, Tomasz Szarota, Lech Trzeciakowski, Wacław Wilczyński, Marian Wojciechowski, Anna Wolff-Powęska (przewodnicząca), Tadeusz S. Wróblewski

KOLEGIUM REDAKCYJNE

Redaktor naczelny: Hanka Dmochowska
Członkowie: Piotr Kalka, Bogdan Koszel, Stanisław Lisecki
Sekretarz redakcji: Romualda Zwierzycka

Wydanie publikacji dofinansowane przez Komitet Badań Naukowych

Redakcja nie zwraca materiałów nie zamówionych oraz zastrzega sobie prawo skracania i adiustacji tekstów

WYDAWCA: INSTYTUT ZACHODNI, INSTYTUT NAUKOWO-BADAWCZY
POZNAŃ, STARY RYNEK 78/79

Nakład 600 egz. Objętość ark. wyd. 16,5 ark. druk. 14,5. Papier druk. sat. kl. III, 80 g, 70×100.
Oddano do składu w kwitniu 1995 r. Podpisano do druku w sierpniu 1995 r. Druk. ukończono w sierpniu 1995 r. Zam. nr 168/71

POZNAŃSKA DRUKARNIA NAUKOWA – POZNAŃ, UL. HEWELIUSZA 40

INHALT

Professor Lech Janicki Jubiläum. Zu seinem 70. Geburtstag (*Jan Barcz*)
Die Bibliographie der Arbeiten Prof. Lech Janicki (*Stanislaw Lisiecki*)

Der Nationalismus und „die Verschmelzung“ Europas (Die Diskussion zwischen den polnischen
und deutschen Politiker: T. Mazowiecki, M. F. Rakowski, H. Schmidt, F. Schorlemmer)

Hans-Heinrich Nolte, Nachholende Nationsbildung in Mittel- und Osteuropa

Jerzy Krasuski, Sprachliche Grundlagen der Gliederung Europas

György Dalos, Der Nationalismus im ehemaligen Ostblock

Andrzej Sakson, Die neue Migrationswelle in Europa

Tadeusz S. Wróblewski, Hegemonische Bestrebungen des neuen Rußlands

Piotr Nowina-Konopka, Die Ziele der polnischen Außenpolitik

Andrzej M. Brzeziński, Aus der Geschichte der französischen „Kulturdiplomatie“ in Polen in der
Zwischenkriegszeit

Andrzej Młynarski, USA und BRD angesichts der Wandlungen in der UdSSR

Teresa Soldra-Gwiżdż, Ekologisches Bewußtsein der Jugend in Opolener Schlesien

Marian Szczepaniak, Die transgrenzliche Zusammenarbeit Polens mit der Tschechischen und
Slowakischen Republik

Witold Mańczak, Bemerkungen zum Artikel Jerzy Krasuskis „Sprachliche Grundlagen der
Gliederung Europas“

CONTENTS

Prof. Lech Janicki 70th Birthday (*Jan Barcz*)

Bibliography of Prof. Janicki Works (*Stanislaw Lisiecki*)

Nationalism and „the Blending“ of Europe (Discussion among Polish and German Politics:
T. Mazowiecki, M. F. Rakowski, H. Schmidt, F. Schorlemmer)

Hans-Heinrich Nolte, „Late“ Nations in Central and Eastern Europe

Jerzy Krasuski, Language Basis of the Division of Europe

György Dalos, East European Nationalism

Andrzej Sakson, New Wave of Migration in Europe

Tadeusz S. Wróblewski, Hegemonic Aspirations of New Russia

Piotr Nowina-Konopka, Aims of Polish Foreign Policy

Andrzej M. Brzeziński, From the History of French „Cultural Diplomacy“ in Poland between the
Two World Wars

Andrzej Młynarski, The U.S. and the GFR Attitude towards Changes in the U.S.S.R.

Teresa Soldra-Gwiżdż, Youth's Ecological Awareness in the Region of Opole Silesia

Marian Szczepaniak, Transborder Cooperation of Poland with Czech and Slovakia Republics

Witold Mańczak, Remarks to J. Krasuski's article „Language Basis of the Division of Europe“